

A' ROMAI TSÁSZÁRI ÉS AP. KIRÁLYI FELSÉGNEK
KEGYELMES ENGEDELMEVEL.

Indúlt BÉTSBÖL Szombaton 19. Január. 1788.

A' F. Monárkha, a' B. *Alvintzi* gyalog Sereg-
nek azon Fő-Szásamesterét *Klinekherr* Urst,
ki a' hadi-életnek leg-utolsó grádits fogán kezdvén
fegyverrel való szolgálatját, 43 esztendőök alatt tett
hiv szolgálatjával a' Tifzts'gnek ezen poltzára emel-
kedett vala, minden pénz-fizetés-nélkül, ezen név
alatt: *Festenfels*, Nemesi jussal és tisztefésséggel meg-
ajándékozni méltoztatott. — A' N. Székely Huszár
Seregnél esett 2 (*Divisio*) Osztályoknak fel-állittá-
sával a' Fő Kapitányságig való Tifztségek az egész
Seregben tsak nem egészfzen meg-mozdulának, és
Svadramos Kapitányokká lettenek: T. *Czirj* Lázár,

zár, *Vajna Gábor*, *Imgern Péter*, és *Daniel La-*
jos volt másod' Kapitány Urak; és másod Kapitá-
nyokká lettenek: *Kiss János*, *Szörtsei*, *Engelmájer*,
Sümen, *Kováts* és *Gróf Gyulai Fő-Hadnagy* Urak.
Az All-Hadnagy Urak többnyire Fő-Hadnagyokká,
és az alzóbbak igen fokon lettenek Fő-Tisztekké. —
Erdélyben N. Enyed várofsának főbb lakosai 1000
véka gabonával kivánták a' magok szerezetre méltó
Fejedelmeket önként segitteni. De mit mondék? —
Fejedelmeket? — magokat és Hazájokat segítették;
mert ha a' főnek nintsenek olyan érzékenységei,
mellyek az egész testre ki-ne hatnának, hogy le-
hetne ugy a' Fejedelemnek, mint főnek valamit a-
jándékozni, mely az egész testre ki-ne áradna.
Test a' Haza, ennek feje a' Fejedelem, kitől füg
az egész test; e' pedig tsak edgy nem kettő. Di-
tsérettel emlegetik minden Német Levelek a' N. Ma-
gyar Nemzetnek Hazájához és Fejedelméhez való
kész hűséget, és hűséges készségét. Minek-utánna
a' Bánátusban a' F. Királyi Komissárius Ur a' Föl-
des Uraságnak jelentette volna, hogy a' magok szük-
ségeken fellyül lévő gabonájokat engednek a' F.
Monárkha számára. Sok Uraságok ezt igen szivesen
tselekedték; nevezetesen a' *Márienfeld* és *Nagy-*
Miklosi Uradalmoknak biroja *Nako Kristof* Ur a'
maga minden tulajdon szüksége felett lévő gaboná-
ját; u. m. 4000 mérő tiszta buzáját, mérőjét 2 fo-
rintjával; 6000 mérő Zabját 45 Krajtzárjával; 2000
mérő árpáját 1 f. 15 krajtzárjával és 20-ezer mása
szénáját, másáját 15 krajtzárjával a' F. Ts. és K. Tá-
bor számára önként és örömmel által adta; mely-
szerént mind-ezeknek 4-ed része árrát Hazájának és
annak Fejének fel-áldozta. Sokon vagynak illyenek
ked-

kedves Hazánkban, de a' kikiről ezután fogunk tudósíttatni.

Edgy bizonyos *Jovne* nevezetű fő Belgrádi lakos igen nagyra mutató Török köntösben Zemlinben mulatozik, és a' F. Ts. és K. szabad Seregnél Tisztnek tétettetett, a' mint Zemlimből iratik.

A' Pofonyi Német és Bétsi Levelekből olvasuk, hogy azok a' *Prokátorok*, kik a' magok restségekéből vagy vigyázatlanságokból valamely Petesféinek igaz ügyét el-tévesztik — — háromszor fognak az ujság Levelekben ki-hirdettetni. Ha annak-utánna-is ezen hibába ejtik magokat, hivataljoktól fosztatnak-meg. Igaz-é ezen hir, vagy nem, feleljenek az első irók. — A' múlt Szeredára viradólag éjjeli 12 orakorr 16 Rabok szöktének vala-ki a' Bétsi Tömlötzből, kik közül edgyet még akkor mindgyárt a' vár-sántzáról, 5-töt pedig másnap a' szomszéd Helységekéből visszaza-hozván, ezen hibájokat magyarosa olajjal orvoslották; a' többi pedig máig-is szabad-szárnyon repülnek, mig viszont gonofságok' hálójába kerülnek.

Felső Austriában a' *Kremsmünsteri* Abbátziában, minden Papnak 350 forint ezstendei fizetés rendeltett: a' fok élés házak bé-zárattanak, és parantsolatik, hogy a' fok borok, fer-főzők 's más egyéb-féle épületek el-árultatsanak és adatsanak. — *Zágrábiában* 2 $\frac{3}{4}$ font köz kényérnek árra 3 garas. — Első Januáriustól fogva *Károly vár* és *Eszek* között 18 Pasta-hellyek vagynak fel-állittatva. — K. G. *Divins* és Br. G. B. *Vallis* Uraknak szorgalmtofságok által, a' Bellovári Sellyem-fabriká az ugyan ezen hellység Majorának *Hiller* Urnak vigyázása alatt olyan tökéletességre mondatik mentnek lenni, hogy az itt kéízülő dolgok, nem tsak a' F. Ts. és

K. más Fábrikákban készülteknel nem alább valók; hanem a' Florentziaiak-mellé-is el-illenek. — *Berlinben* születettének az el-múlt esztendőben 5081-en és 5129-en hóltanak-meg. A' születettek közül 462-en vóltanak rend-kivül való házofságon kívül születettek; kik *Berlinben* edgy darab időöl fogva, minden esztendőben edgy ennyin vagynak. A' tavaji születettek száma az egész *Pruszsziai* tartományokban 217,579, a' meg-holtaké 165,876.

Romániának két várofsaiban a' *Konstántzinápollyi* kikötő-helly mellett, vagy a' mellyek *Konstántzinápolly* külső várofsainak-is tartatnak, *Pérában* (hólok *Keresztények*'s nagy részént a' *Keresztény Követek* laknak) és *Galatában*, meg-hallván a' *Törökök*, hogy *Austria* ellenek hadat izent vólna: a' *Sofia* temploma elejébe igen nagy számmal öszve futának, és annyira dühösködtek a' *Keresztények* ellen, hogy ha a' *Jantsárok* minden kapukat és a' *Követ Urak'* házait sergenként el-nem állották és a' népet el-nem szélesztették vólna: talám edgy *Keresztény* is életben nem maradhatott vólna. — Nállunk 35 absitos *Frantzia* Tisztek mondatnak szolgálatot veteknek le ni, kik között a' *Bétsi* hírek-szerént ketten, *Stábális* tisztséget nyertének. Az-is erősitetik hogy *Pruszszus* Tisztek-is nagy számmal nyertének engedelmet a' *Királytól*, hogy a' *F. Ts.* és *K. Zászlók* alatt a' *Török* ellen hadakozhassanak.

A' mondatik, hogy az *Ujj* esztendőnek kezdetével edgy *Pruszszus* Kurir 500 aranyból álló ajándékot nyere a' *F: Tsáfszártól*; kiöl fokon ugy gondolkoznak, hogy nem utolsó hirrel jött-vala *Berlinből* *Bétsbe*; és az-oltától fogva azt akarják némelylek magokkal el-hitetni *Bétsben*, hogy *Pruszszia* is az *Europai* közönséges *Békeségnek* heyre-állittásában

ban Muszka-orzággal és Austriával meg-edgyezőleg munkálkodván, a' Török-ellen mozdúlni magát meghatározta volna. Sőt némely Levelekből úgy er-tyük, hogy a' maga Lengyel-ország felől való szé-lein Örző-kalibákat épített és alattomban a' maga ottan és körül-belől fekvő Sergeit szaparítja, és 40 ezerből álló Segítő Serget adna a' Muszkának. A' Dántzigi Deputátusok Berlinből el-mentenek oly igé-ret alatt, hogy az ő dolgok Varsoviában fogna vé-get érni; de némellyek azt erősítik, hogy ezen Vá-roznak Deputátusai Pétervára-felé igyekeznek, a' Császárnétól azt meg-tudni; ha bizhatnak-é az ő Felsége oltalmához; mert különben magokat önként a' Pruszfiai Korona alá adják. Ha igaz talál lenni, hogy a' Pruszfus a' Muszkának segítő Serget ad-jon; így Dántzignak következendő történetét előre láthatni, és a' Törököknek-is a' Békeség koldulásá-ra nem kis okok leszzen; midön sem Anglia, sem Frantzia-országoktól többé segittséget nem reményl-het, a' Spanyól-ország szoros Barátságával megszé-utat nem tehet. A' Mádriti Levelek magok erősí-tik, hogy a' Spanyól-Udvar és a' Török között ujj-fzövettség kötötett; de itt-is mind a' mi, és a' Muszka részin állanak a' körül fekvő szomszéd ha-talmak. A' Muszka Táborhoz ragasztandó 40 ezer nép imit amott már mozgani kezdett. A' Jafsiban vólt F. Ts. és K. Helytartó már Bétsbe visszjá érke-zett, nem különben a' Konstantzinápolyi Tolmáts, ki minden órán a' Táborhoz indulando. A' Fekete-Tengerről haza ment Hajos-seregnek Vice Ádmirál-ja Konstantzinápolyban meg-sinoraztatott és a' Ha-jos - seregnek megint előbbeni helyére kellett menni.

A' Bukkovina széléről Szutsavából írják, hogy a' következő 3 punktumokból meg-ítélheti akárki az oda való állapotot: — 1) Minden eleséget innen az Országba bejebb Homora-felé költöztetnek. 2) A' F. Ts. K. katonai eleségre gondot viselő Hivatal parantsolatot vett, hogy ezen hellységben még csak edgy hónapi eleséget se hadgyon. 3) A' Szutsaván való hid el-hanyatik. Attól tartanak, az a' vélekedés, hogy a' Török ezen városra szándékoznék ütni, minthogy némelly K. Török jobbágyok fok gazdagságaikat ide takarították.

Hóllandia. Noha a' Státufok öszve-vetett vállakkal azon igyekeznek, hogy a' már rég-számkivetésben lévő Haza minden kints-felett leg-drágább kintsét a' belső tsendefséget hajdoni lábára állithassák; még-is imit amot Istentelen tselekedetek adják elé magokat; mellyek között csak edgyet jelentünk. A' Hágai Törvényes Tábla és Mágistrátus a' múlt Dec. 24-dikén ki-hirdetteté, hogy azon hajdoni két Pátriota Prédikátorokat, u. m. *Héringa* és *Muilman* Urakat a' maga pártfogó oltalma alá-vette, és hogy ezeken leg-kifsebb gyalázatot-is ejteni a' népnek meg-nem engedné. Mi lesz belőle? Midőn ugyan azon hónapnak 30-dikán, ezen már nevezett 2 Prédikátor, a' Státusnak változása után, leg-előbb Prédikállattanak volna, a' ki-jövés alkalmatofságával kifütyeltetnek; sőt midőn dél-után *Muilmán* Prédikállani akarna, alig léphetett-fel a' Prédikálló-székbe már közönséges hohatával nevettegett-ki; és a' maga Prédikátzioját a' tsufalodó nevetés közben-is egész orájig így folytató, melyből a' nagy lárma miatt senki semmit-is meg-nem érthetett. Midőn a' Templomból ki-takaradtanak volna a' népnek meg-kettőztetett

tetett 's dühösséget képzelő lármájára, a' Tisztviselők edgy Ofztály Dráganyost állitván hirtelenséggel elé, a' Prédikátoron eshető erőszaktételt így tavoztaták-el.

A' *Török-szélekről* még Dec. költ tudofittáfok-szerént, meg-érkeztvén azon Tatar Tábornak, melly mint már tudva vagyon, az előre ki-neveztetett *Krimiai Khántól* vezéreltetik, edgy része, Móldovának Lengyel-orzággal határos a' *Dnisternek* partyán lévő *Soróki* nevű városa körül: ennek Fő-Vezérétől leg-ottan G. G. *Potokkihoz* az által ellenbe lévő Lengyel Sergek Igazgatójához edgy jelentés küldetett, mellynek ez vala rövid summája: „Lengyel Generál és Fejedelem, mi Szomszéd Barátunk! Mi a' mi F. Császárunknak és Khánúnknak parasztollattyakból a' mi katárainknak a' Muszkák ellen való oltalmazására ide a' Dnister mellé jöttünk. A' mi Lengyel-orzágot illeti, a' mint azzal való Frigyünket mind ez ideig hűséggel meg-tartottuk, bátorságossá tészszük a' Lengyeleket, hogy azok a' Törököktől és Tataroktól ez-után sem szenvednek megbántodást, csak hogy a' Lengyelek-is a' kötés mellett hivesek maradjanak. A' valósztt ez-iránt *Sorokiba* várjuk: de e' mellett azt-is kérjük, hogy tudofittásunk ezen alkalmatossággal a' következő dolgok iránt, hogy — vagynak e' Lengyel-országban Muszka Sergek? ha vagynak, ki igazgatása alatt vagynak? van-é szándékok ott telelni? indulandok-é ellenünk? „ — Ezen levélre G. G. *Potokki* a' többek között ezen következő szókkal felele: „Értettük a' Törököknek-hozzánk való barátságos indulattyakat, és hogy a' Lengyeleknek minden megbántatások iránt részekről felelnek: részünkről mi-is erősittyük, hogy Királyunktól és a' szüntelen tartó

Tanátsol a' végre állittattunk a' Tartomány határjaira, hogy arra vigyázzunk, hogy a' Török Tsászár Jobbágyaival a' miénkek ellenségesen ne bányanak. Nékem ellenben parantsolatom vagyon az iránt-is, hogy fegyverrel álljak ellene, ha ez vagy amaz fegyveres nép a' Török-földről, valahól a' Lengyel-határt meg-támodná. A' mi pedig a' Muszkáknak magok vifeletek iránt tétetett kérdéseket illeti, azok olyanok, mellyekre felelnem nékem éppen nem lehet, minthogy nints parantsolatom az ő mozdulásaikra vifelni gondot 's a' többi.

Frantzia-ország. A' mint már mondtuk, Dec. 7-kén a' Parlamentum széket ülven két dólgot folytatott; edgyiket azt, hogy az Orleáni Hertzegért és a' két fogságba küldettetett Tanátsolokért ujra esedezzenek a' Királynak, a' másikat pedig a' *Protestánsokról* való Ediktumot. A' számkivettettekért való esedezés végett Dec. 8-kán *Deputátusokat* küldének a' Királyhoz; kik már most, noha egész emberseggel, sokkal inkább oda befézlltek a' Királynak mint ez előtt; a' többek között ezt mondák: „Király! Most nem a' Felséged' emberi szeretéhez folyamodunk, nem is kegyelmét kól-úljuk, hanem egyedül azért jövünk, hogy Igafságot kívánjunk Felségedtől. Az igazságnak regulái nem fuggenek az emberi akarattól, és annak magok a' Királyok is alája vagynak vetettetve. IV. *Henrik* meg-esmérte, hogy néki két Fő Ura vagyon u. m. *az Isten és a' Törvény.* Ezen regulák között edgy ez: Addig senkit sem kell kárhoztatni, vagy büntetni, mig meg nem halgattatik. Ez minden időre és helyre reá-illik, ez minden embernek tiszte, 's hivatala; és Felséged meg engedi nekünk, ha azt mondjuk, hogy ezen Tiszt 's hivatal éppen úgy kötelezi Felségedet, mint akármelyik Jobbágyát? 's a' t. A' mint

mint mondják, már az Orleáni Hertzeg szabadságban
vagyon; de a' két Tanácsos nyeli még a' fogságnak
keferves páráját. — A' más kérdésbe jött dolog a' Pro-
testánsoknak szabadsága vala. Utóljára abban edgye-
zett meg a Parlamentum, hogy edgy *Commissiot* tégyenek,
a' mely ezen Ediktumnak tzikkelyjeit meg-visgálja. So-
kan ellene szegeztek ennek magokat: a' Királynak Hu-
ga, *Ludovica* s más Dámák a' Parlamentbéli Tanátso-
foknak szivét arra igyekeznek hajtani, hogy ezen Eret-
nekeknek femmi szabadságot ne engedjenek. Azonban
edgy Könyvet adata-ki a' Parlamentumnak világosabb ré-
sze, hogy ez-által a' Nép ezen Királyi Rendelésnek hasz-
nos és embert szerető vóltáról meg-győzettefék. Mind-
járt az elein ezen könyvnek edgy bõlts Rendelés olvasta-
tik, mely költt Febr. 16-kán 1627-ben, a' hóI XIII.
Lajos nyilván jelenti, hogy az úgy nevezett *Reformá-
tus* Jobbágyait szabadságokban meg-örzi, és nékiek meg-
engedi, hogy azon Jézfágaikkal, szolgálatokkal, és
Jókkal, tsendesen élhesenek, melyeket nékiek a' *Nán-
tesi* Ediktum által engedtek vala, mind addig, mig az
Istennek tettzik, hogy az ő szíveiket meg-világosittsa,
és az Anyaszentegyháznak kebelébe visszahozza. De
azután néhány esztendőkkel, u. m. Sept. 4-kén 1684-
ben ez a' Végezés adattaték-ki: „ Minden magános em-
bereknek meg-tiltatik, hogy a' kerefsztényi szeretnek
szine alatt senki a' *Réformátus* Beteget, akárminémű for-
sú és állapotú legyen, házába befogadni ne mérészel-
je „ s a' t. — Azonban a' *Párisi* ujjabb Levelek-
szerént, a' Királynak ezen két esméretes punktu-
mokra való felelete a' Parlamentumban meg-érkezett
és az Ország Nagygyai előtt így olvastatott-fel: „
„ Nékiek nem az én igazságomért, hanem joságom'
és kegyelmességemért kellett volna esfedezni: a' köz-
jóra

jóra fordittsátok figyelmetefségteket, nem pedig némely magános környül-állásokra. Parantsolom, hogy a' Protestánfok' szabadsága iránt való végezés az Ország-laitromába bé-irattafsék.

Minthogy ezen 4 nevetes erőfségek u. m. *Belgrád*, *Khótzim*, *Otzakov* és *Kinburn*, a' jelen való környül-állások között gyakran elé forognak: nem lészen talám igen únalmas E. Olvasoink előtt az ezek' viszontagságainak rövid le-irása.

Belgrád fekszik *Serviában* ott az hól a' *Száva* vize a' *Dunába* szakad. Szolimán meg-vette vólt ostrom által a' Magyaroktól 1522 ben, kiktől *Maximilián Emmanuel* Bavariai Választó Fejedelem, a' R. Tsászári Serget ellenek vezérelvén, 1688-ban ismét el-vette: de ekkor tsak két esztendőig maradt a' Keresztények kezében és ismét visszfa kapván a' Törökök, a' magok birtokokban tartották 1717-ig, a' melly esztendőben Aug. 16-dik napján *Eugenius* Vezértől a' Törökök Tábera egészfen porrá tétvén, harmad nappal az-után *Belgrád* edgyezés által a' Német Tsászárnak fel-adatott, ki annak bírásában a' *Serviában Passarovitznál* 1718-ban Jul. 21-dik napján a' két Tsászári Udvar között az *Ánglusnak* közben járása által 24-esztendőkre köttetett frigy által meg-erősítettett. Ez időtől fogva a' Keresztényektől ezen Város annyira meg-építettett, hogy egészfen meg-vehetetlennek tartatott: de a' Tsászári Tábor 1737-ben szerentsétlen ütközetet tévén *Groskák* nál, 1739-ben *Belgrádot* a' Törökök meg-szollották, és minek előtte még tsak álmokban-is láthatták vólna, hogy erő által meg-vehefsék, el-vették a'

Né-

Német Tábor vezérei által 's különösen G. G. *Nájberg* által ki-dőlgoztatott frigynek ereje-szerént, és a' melly-szerént ugyan csak de a' Német Császárnak költségén el-hanyattanak az erősségek. A' Fő-vám ebben a' városban esztendőnként 100-ezer R. Thal-ért hajt-bé a' Török Császárnak. Belgrád 4 részekből áll u. m. a' Felső, a' tulajdon-képpen való, a' Rácz, és a' Vizi-városból.

Khotzim szélen való városa Moldovának a' Dnister vizének jobb-felől való partyán a' Lengyelek Erősségével *Káminiekkal* által ellenben. A' Törökök ezt 1718-ban bizonyos Frantzia Ingenieurek szórgalmatozsága által edgy valóságos Erősséggé formáltatták és építették: de 1739-ben ezen helységben *Muszka* G. G. *Münnik* a' Törököknek 90 ezerből álló Táborát igen meg-vervén, kényszerítette a' *Khótzim*-ban Commandérozó Basát, mind a' várnak, mind magának, mind pedig az egész őrizeten lévő Seregnek fogságra való fel-adására; és noha az ennek-utánna hamar következett békeség kötésben a' Törökök *Khótzimot* visszafá kapták, csak ugyan el-vesztették azt 1769-ben ujra, annak alkalmatozságával midőn a' *Muszkák* a' Törököket *Gallitzin* Fejedelemnek vezérlése alatt a' *Dnister* vize mellett igen nagy nyereséggel meg-verték: 1773-ban pedig ujra visszafá adta a' *Muszka* a' frigy kötésben a' Törököknek, kik az-olta azt még jobban meg-erősítették.

Otzakóv. Ez-is a' Töröknek edgy erőss vára a' *Dniper* vizének a' *Fekete-tengerbe* való szakadásánál. Kemény Erősség volt és 20-ezer embertől oltalmaztatott, midőn 1737-ben ugyan csak a' felyebb em-

említett Mufzka G. G. *Münniktöl* harmadnapi ostrom után meg-vétetett; 1738-ig Mufzka kézben volt, a midőn a Törököknek újra visszát adtván azok 1771 ig birták; akkor ismét el-vették a' Mufzkák, de 1774-ben megint a' Törököknek által adták. Ennek által ellenében az említett folyó-viznek bal-kéz felől való partyan vagyon

Kinburn nevű Erősségek a' Mufzkáknak; ez 1736-ban a' Törököktől el-vétetvén a' Mufzkáktól le-rontatott, de visszát vévén az-után a' Törökök, újra meg-erősítették: 1775-ben pedig edgyezés-szerént a' Tsászárnénak által engedtetett.

Hir - adá s o k.

Szégyennel tselekezem, hogy a' Ujjiság-levelekben jelentsem mentségemet, kiváltképen ez okból, hogy sok Érdemes Urak és Afzszonyok olvassák ezeket, a' kik-re nem néz az én jelentésem. De minthogy, ellenben olyanok-is fokak olvassák, a' kik velem Levelezést tartottak, és bizonyos dólgoikat-is parantsoltak nem kevés felől, hogy azokban, gyenge tehetségemhez képest, szolgálnék; azonban pedig én, kevés napok alatt, nem gyözök minden-felé feleleteket írni: tsak reá bátoritám magamot, ámbár bizony tellyes Ortza-pirúlással, hogy itt és mostan tégyem hirré metségeimet ezekben.

I. Vagynak Magyar-országban olyan Érdemes Uraim, a' kik rész-szerént magok Familiájokról köz-löttek velem nevezetes írásokat bizonyos végre, rész-szerént pedig töllem tudakozódtanak magok nemzetségeket illető dólgoik aránt, mint hogy M. Orzágnak azon részein laknak, melyeket Erdélyi Fejedelmeink

birtának, és így ditséretes Eleik vagy Erdélyben laktanak a' Fejedelmek' szolgáltyában, vagy leg-alább itt viseltének bizonyos dólgoakat, és ezek-szerént itten hagyták jó emlékezeteket. Tudtokra adom azért egész tisztelettel, hogy jóllehet még némelyeknek parantsolatyokra keveset; másokéra semmit sem érkeztem szolgálani, az alább meg-irandó akadályok miatt; de már nem sok idő múlva különkülön mindeneknek meg-fogom mutatni, mennyire mehettem a' parantsolt dólgoakban; edgy Tekintetes Familián-kivül, mely-is engemet edgy Tisztelendő Katólikus Pap Ur által keressett volt meg, és a' melynek díszesítésére semmi másokat nem tudok elé venni az én Gyűjteményeimből.

2. Találkoznak igen számosan még ez Hazában-is, sokkal inkább pedig ezen-kivül, és főképpen Bétsben, Pofonban, Györben, Pesten, Debretzenben, 's a' t Jóltevőim, Jóakaróim, Barátim, kik-közül némelyektől kérettetem, hogy ki adandó Munkájokhoz én-is valamit adnék azokból, a' mik nálam találhatnak; másoktól, hogy magam félbe szakadott Munkáskáimnak ki vagy nem adásokról tudostanom; másoktól más okokon vettem Leveleket: igérem mindeneknek, hogy egészségem maradván, a' jövő Húsvétig mindenüvé írok, 's a' mi tölem ki-telik egész kezséggel közlöm.

3. Némelyek kértének, hogy bizonyos ritka Manuscriptumokat a' Magyar Historiára pénzes írók által szereznék meg-számokra: ez-is meg-lészen ha békefésben maradhatunk; leg jobb szívvvel pedig azoknak, a' kik külsönösön irannának másokat számomra. Én továbbat közlöm-is a' Magyar Tudosokkal némely még eddig esméretlen, de nagy hasznú Manuscriptumoknak neveiket, melyeket sok utánna való járással és költéssel szerezzet-

tem-össze. Mert ha így nem tévünk edgymással, sok hasznos irások hirtelen-el-veszhetnek, hazánk' kárával.

4. Kértek némelyek *Erdélyi Diætales Articulusokat* (melyek t. i. Erdélynek M. Országától lett el-szakadásától fogva költenek,): igyekezem iratni; minthogy nálam jól le-írva, némelyek *in originalibus*-is, mások nyomtatás-ban-is találtatnak. Ezek pedig oly dolgok, melyek nélkül Erdélynek Historiáját nem lehet jól tudni. Iné mely bővön és könnyen igérék! Ez utolsokat kiváltképen oda, az honnan nekem-is igérték Felső M. Orzágról, *Brutus' Manuscriptumát*.

5. Hogy eddig nem szolgálhattam, mentségem van azoknál, a' kik tudják, hogy 1784-dikbéli Sz. Mihály Havának 4-dik napján a' szerentsétlen tűz el-rontván engemet, 's az után újj Ház építéshez kezdvén a Közép-Ajtai Ekkléfia (melyben 21. esztendeig viseltem a' Papi Hivatalt), minden könyveim és irásaim össze hányva 's ládába rakva állattanak szintén mostanig; mely miatt igen bajosan lehetett valamit munkálódnom. A' közelebb múlt nyáron és őszön pedig Udvarhelyre költözvén által, ismét nem nyulhattam Könyveimhez. De már ezután nyulhatok, és jó Uraim parantsolatjokra munkálódni igyekezem; ha szintén fenki nem kötelezett-is engemet jutalommal. Azért

6. Ha kik engemet ezután akarnak Leveleikkel meg-szóllítani, az Erdélyi Posta-utat így alkalmaztas-sák a' Levél boritékján: *per Hermanstadt, Schaesburg, a' Sz. Udvarhely*, mert Brassó felől már igen későre vehetném.

7. Ragalmazást szenvedtem némelyektől, az Erdélyi *Calendarium Majus Titulare* végéhez az Esztendő elején ragasztott *Elenchusért*, mely elé adja:

Nomina Civitatum, Oppidorum, & Pagorum, in Comitatibus M. Principatus Transylvaniae (én így szoktam írni: Transsilvaniae) juxta Circulos & Processus existentium, prout Hungarice, Latine, Germanice, & Valachice submissa sunt, exhibens. De a' kiknek a' szemek a fejekben vagyon, látniok kell, hogy nintsen nékem részem azokban a' foha eddig nem hallatott, hanem most költetttetett Deák és egyéb neveken, minhoggy azokat az egész Erdélyi Processualis Szólga-Biró Uraktól kérték, és így mindenféle költvén, úgy küldötték bé Szebenbe; ki keze alá? nem tudom; ott pedig ismét sokat változtatták. Meg kell vallanom magam mentségemre, hogy ez a' munka sok kárt tett az Helységek Neveikben. Mi szükség vala olyan neveket adni, melyeket foha nem adtak magok Lakosok? *Deákul, Németül, Oláhul*, miért nem tarthatyuk-meg valamely Magyar Falunak, *Magyar, névét*, ha eddig más nyelven való nevei nem vóltanak? mi szükség szaporítani a' szót az elmé' terhelésére? Ki hallotta valaha, hogy *Közep-Ajtának* Deák neve *Mediolanum* lett volna, mint itt adattatott? Vagy *Oláhul Közajton*? holott az *Oláhok* mind *Fel-ájtának* nevezik. Az én *Mil-koviámot* hijába emlited; mert abban a' különböző nyelveken való Neveik az Helységeknek tsak azok, a' mellyek szükségesek, szokásban vóltak és vágynak; a' melyeket valami bővítéssel adok-ki nem sokára az én *Transsilvániám Specialis Parsában*. Költ ezen *Elenchus* ellen edgy kéz irás, ily név alatt: *Ilias in Nuce*, az az, *Erdélyben egész Világ*; mert t. i. a' mostani újj nevek között találhatnak: *Albania, Nicopolis, Hellespontus*, és igen sok illyenek.

8. Ez-előtt-is, a' Postától távól lakván, fok
 boszfzúságot és kárt vallottam Leveleimben ; de
 leg-nagyobb a' múlt nyári történet, midön a' Paraszt
 annyi eszet kapott, hogy Postára küldött Leveleimet
 el-sikasztotta, 's a' posta pénzt magára költötte.
 Melyből már ez a' bajom-is van, hogy nem tudha-
 tom bizonynal ; hová írott Leveleim vesztenek-el.
 Azért, a' kinek dólga vagyok hozzám, méltoztassék
 újjolag irni. Ezek után, a' kikért ezen Mentsege-
 met készítettem, azoknak Kegyefségebe 's békefsé-
 ges türesekbe magamot bizodalmason ajánlván, va-
 gyok hív tisztelettel, el-kötelezett szolgájok.

Benkő József. m. k.

*Arám Brassóban 1787. Karátson
 Haván. 29-dik napján.*

*Kormán János Ur Komáromi Patikárius szán-
 dékozván maga tulajdon Patikáját, akár tsak magá-
 ra, akár pedig ha a' vásárlónak tettzeni fóg, házzal
 és edgy aval edgyütt való jól-készült kertel edgyütt
 más kézre botsáttani, adja tudtára mindeneknek,
 hogy ha valakinek ezeknek meg-vásárlására kedve
 volna, jelentse magát a' fellyebb említett helyen
 és Urnál.*